

a fehér, barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

beköszönő

- *Reménnyel, éberén*

rendünk múltjából

- *Egy lengyelországi pálos kódex*

Magyarországon

- *Pálos kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban*

pálos lelkiség

- *Temesvári Károly Benedek pálos szerzetes*
- *A Hit pajzsa – pálos szerzetesek*

pálosokról, pálosoktól

- *Interjú Pál Csaba pálos atyával*
- *Fejlesztések Pálosszentkúton, Petőfiszálláson és Márianosztrán*
- *Interjú Tóth Dávid szobrászművésszel*

rendi krónika

pálos programok

Kedves Olvasó,

öröm számunkra, hogy Ön most újra kezében tarthatja rendi értesítőnk legújabb számát. Mivel az interneten – a rend központi honlapján és egyes templomaink honlapjain, valamint több közösségi médiafelületünkön – híreinket, programjainkat, rendezvényeinket és cikkeinket folyamatosan megjelentetjük, rendi értesítőnk a továbbiakban évente csak két alkalommal jelenik meg: az első szám pünkösd körül, a második pedig adventben.

Az elmúlt hónapokban elkezdődött a rend központi honlapjának (palosrend.hu) teljes körű megújítása is, amely várhatóan az év végére készül el.

A rend felügyelete alá tartozó további legfontosabb internetes felületek:

sziklatemplom.hu • marianosztrakegyhely.hu
palosszentkut.hu • taborbegy.ro

BEKÖSZÖNŐ

Reménnyel, éberen

P. PUSKÁS ANTAL OSPPE

Nagy reményekkel indulunk neki ennek a nyárnak. Olyan időszak van mögöttünk, amely felkavarta életünket. Sokféle, korábban megszokott lehetőség összeszűkült. Nem lehetett úgy tervezni, mint régen, más lett a mozgástér. Sok családot megérintett a halál közelsége, s számosan gyászolják most családtagjaikat, ismerőseiket. Sokakban felvetődött a kérdés: miért is élek, miért is dolgozom voltaképpen? Mi az életem értelme? Sokakban felmerült az is, hogy lehetne-e élni lassabban is, jobban figyelve a saját környezetemre... A legfontosabb kérdéssé pedig az vált, hogy valóban képes vagyok-e mindent az irányításom alatt tartani?

Vajon elég volt-e ez az idő arra, hogy meg is válaszoljuk mindezeket a kérdéseket?

Az ígéretek és az elvárások most arról szólnak, hogy minden a régi rend szerint fog működni, ha elmúlik a járvány. De valóban szeretnénk, hogy minden visszarendeződjön úgy, ahogyan azelőtt volt?

Felmérések szerint az emberek jótékony felismerésekre is jutottak a járvány idején: csökkent a fogyasztás, a pénzköltés, több és értékesebb időt töltöttek együtt a családok, több lett a fizikai mozgás, a természetben töltött idő. A munkák sokasága kapcsán jöttek rá arra, hogy az otthonról végzett munka is legalább olyan hatékony, mint ha valaki autóval vagy tömegközlekedéssel megy el a kilométerekre levő munkahelyére. De a lelki élet terén is tapasztalható megújulás: felfedeztük, hogy önmagában mekkora ajándék az, ha közösen, élőben vehetünk részt a szentmisén.

Az elmúlt időszakban nagyobb mértékben kényszerültünk ráhagyatkozni Istenre, hiszen terveinket újra meg újra keresztülhúzták a körülmények és a korlátozások. Többen talán azt is elhatározták, hogy ezentúl másképpen állnak hozzá az élethez...

A piac azonban újra vissza fog állni a megszokott rendjébe, és a kínálat ugyanolyan erőteljes lesz, mint korábban. A jófeltételeink nagyon könnyen elszállnak, ha nem alakítjuk azokat szokássá. Most nagyon tudatosan tartani kell magunkat azokhoz a jó elvekhez, amelyeket felfedeztünk.

Egy olyan tapasztalatnál, mint a járvány, mindig meg kell kérdezni magunktól azt is, hogy miért történt ez velünk. S nemcsak a természetes ok-okozatokról van szó, hanem arról, hogy hol a helye ennek az egésznek a gondviselés rendjében.

Az emberiség, főleg a magas technikai fejlettségben élő, elkényelmesedett nemzetek tagjainak nagy része olyannyira eltávolodott Istentől, hogy a mostani járványnál nehezebb csapás valószínűleg nem a megtérés irányába terelné az embereket, hanem a kétségbeesésbe. Bizonyos szempontból a járvány *irgalmas ébresztő* az Istentől az ön-maga körül forgó ember számára.

„Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek” – mondta Jézus tanítványainak az Olajfák hegyén, nagycsütörtök éjszakáján. A kísértés, vagyis a próbatétel csak akkor nem éri váratlanul a tanítványokat, ha éberek és imádkoznak. Ha az Úr ébresztget minket, nem véletlenül teszi ilyen globális szinten. Nem csak az lehet a szándéka, hogy valamivel jobb emberek legyünk. Talán ez az időszak most nagycsütörtök éjszakája, nekünk pedig próbatételre kell felkészülnünk. Hogy mi lesz az? Nem tudni pontosan, de minket, keresztényeket elgondolkodtat a kereszténység iránti fokozódó gyűlölet...

Legyünk hát éberek, gyakran merítsünk erőt a szentségekből és az imádságból!

Szenteljük magunkat, családunkat és közösségeinket a Szűzanyának! Ő mellettünk lesz minden nehézségben, és megmutatja Szeplőtelen Szívének győzelmét.

RENDÜNK MÚLTJÁBÓL

Egy lengyelországi pálos kódex Magyarországon

INTERJÚ SARBAK GÁBORRAL

BESZÉLGETŐTÁRS:

SUDÁR ANNAMÁRIA

Hosszú előkészítés után 2021 késő tavaszán ismét Magyarországra érkezik a Czesztochowában őrzött, latin nyelvű liturgikus kódex, amelynek 385b lapján – a négy kottasoros latin Credo kezdeti része fölött – Domokos Péter Pál fedezett fel egy magyar nyelvű bejegyzést 1965-ben. Ezt a szöveget azóta a szakirodalom czesztochowai magyar nyelvemlékként emlegeti.

A kódex a közeljövőben ismét hazánkba érkezik, s ezúttal kb. egy évig lesz Magyarországon, az Országos Széchényi Könyvtárban (OSZK), ahol elvégzik az kódex teljeskörű restaurálást, majd digitalizálják a kötetet.

A restaurálás igénye a 2014/15-ös *Pálosaink, a fehér barátok* című pécsi rendtörténeti kiállítás kapcsán merült fel, amikor – a Festetics-kódexszel és a Czech-kódexszel közös tárlóban – több évszázad után először volt látható hazánkban a kódex. Az OSZK munkatársai a rend

kérésére már akkor megvizsgálták a kötetet, de csak a Boldog Özséb Program keretében valósulhat meg a restaurálás 2021–2022-ben.

Sudár Annamária: Mit tartalmaz ez a kódex? Mikorra datálják? – kérdezzük Sarbak Gábor pálos konfrátert, irodalomtörténészt, az MTA-OSZK Res Libraria Hungariae, Fragmenta codicum Kutatócsoport vezetőjét.

Sarbak Gábor: Egyházi énekeskönyvről – Cantuale ecclesiasticum – van szó, amelyet Czesztochovai kantuálénak mondhatunk magyarul, s úgy is mondhatjuk, hogy ismét Magyarországon van, mert a kódexet feltehetően valamikor a 16. század elején, első felében állíthatták össze a középkori Magyar Királyság északkeleti vidékein található valamelyik pálos kolostorban (Tokaj, Újhely?).

A meglehetősen elhasznált, bükkfából készített táblára vont vörösarna kecskebőrbe kötött kéziratban több műfaj található: különféle, köztük körmenetek alkalmával énekelt himnuszok egy bőséges, kottával ellátott himnárium mellett és temetési szertartás. Mérete messze elmarad az igazi, nagy és fényes kiállítású díszkéziratokétól; a 223×145 mm-es nagyság egy jól kézben tartható, könnyen hordozható és lapozható, igazi „kézikönyvet” takar 386 oldalon. Tartalma több célú felhasználásra teszi alkalmassá, csakúgy mint hasonló

felépítésű társait más szerzetesrendekben vagy világi egyházakban.

Egy-egy kódex elemzésekor elsősorban arra kell figyelni, hogy a benne található szövegeket, vagy szövegek nagy részét nem akkor írták, hanem egy vagy több mintapéldányból másolták le. Vagyis a kódex szöveg- és dallamösszeállítását

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

Magyar nyelvemlék a częstochowai kolostor egyik latin nyelvű kódexében, amelyet egy ismeretlen magyar pálos jegyeztetett le – XV. század vége–XVI. század (Jasna Góra Kolostora, Częstochowa, Könyvtár)

meg kellett tervezni, ezeket először ki kellett válogatni az adott cél érdekében. Ehhez pedig könyvtárra, vagy legalábbis annyi könyvre volt szükség, amennyiből már igény szerint lehetett egy új összeállítású kódexet létrehozni, azaz lemásolni. E munkafolyamat elképzelhetetlen volt másolóműhely és könnyen olvasható könyvirással másolni tudó, szakképzett

szerezetesk nélkül, akik a könyv előállításához a megfelelő mennyiségű papírt és egyéb kelléket be tudták szerezni. A technikai eszközök előtt azonban egy olyan szerzetesnek is kellett az adott kolostorban élnie, aki tanultsága és tapasztalatai alapján meg tudta tervezni a készülő könyvet. Az ország északi részén működtek a középkor végén jól felszerelt pálos kolostorok, de a kódex restaurálása és aprólékos tartalmi vizsgálata előtt csak nagyon óvatosan és csak feltételeken lehet a keletkezési hely(ek)ről bármit is állítani.

S. A.: Mit tudhatunk arról, hogy mikor került Lengyelországba a kódex és hol került bele a magyar nyelvű bejegyzés?

S. G.: A pécsi kiállításra készülöben nyíltott lehetőség a kódex kézbevitelére, és rögtön feltűnt, hogy a magyar szakirodalomban Domokos Pál Péter 1966-ban

megjelent első híradása nyomán elterjedt 1501-es évszám valójában 1601-et takar. Egyébként erre előzőleg a lengyel szakirodalom is rájött, dolgozataikban már a helyes évszám olvasható. Fontos kiemelni, hogy az 1601-es évszám kizárólag arra vonatkozik, amikor a kötetet a jasna góra-i kolostor könyvtárában lajstromba vették. Egyedül tehát annyit lehet állítani, hogy ekkor a kötetet a pálos könyvtár tulajdonának tekintették (*Is liber spectat ad Montem Clarum Czestochoviensem Anno Domini 1601*). Nagyon valószínű, hogy a 16. századi török előrenyomulás

és állandósuló veszély miatt vihette magával a kódexet egy pálos a biztosabbnak ígérkező nagy, lengyel kolostorba. Nyilván több könyv is hasonló módon „menekülhetett el” eredeti használati helyéről, ezekről egyelőre nagyon keveset tudunk.

S. A.: Milyen jelentőségű ez a nyelvemlék? Vannak-e párhuzamai más kódexekben?

S. G.: Haader Lea nyelvészeti kutatásai alapján szinte biztosra vehetjük, hogy a magyar nyelvű imát, amelynek párhuzamai több más nyelvemlékünkben is fellelhetők, egy magyar kolostorban jegyezték be valamikor a 16. század első felében. Van tehát még mit kutatni.

Nyelvemlékeink fontosságát talán nem kell hangsúlyoznunk, bár arra a tényre érdemes utalni, hogy már több pálos nyelvemlékünk van, ami a latinul művelt liturgia mellett a kolostori élet belső, nyelvi viszonyaira is fényt vet. A hivatalosan latinul végzett szertartások mellett az anyanyelvi imádkozás is a lelki élet állandó része maradt: a novíciusokat magyarul kezdték el bevezetni a szerzetesi életbe, és csak fokozatosan ismerkedtek meg a latinnal. A pálosok pedig idővel jogot szereztek arra, hogy saját népeiknek anyanyelven hirdessék az igét, ennek megfelelően prédikáció fordításkezdemény szintén található a pálos kódexben. A czeštochovai emlék – most ismét Haader Lea finom megállapításaira hivatkozom – magyar imája más kéziratokban is megtalálható, és nem emlékezetből, hanem mintapéldányból másolhatták be a kézirat végére.

S. A.: A kódexről a Zenetudományi Intézet munkatársaival tanulmánykötetet is készíte-

nek. Milyen célból, milyen szempontok szerint vizsgálják a dokumentumot?

S. G.: A Zenetudományi Intézet munkatársaival szoros kapcsolatban tervezünk egy tanulmánykötetet a Czeštochovai kantuáléről, amely a Musicalia Danubiana sorozat részeként jelenne meg. Ebben – a kódex általános bemutatása során – a jeles lengyel zenetörténész Jakub Kubieniec, a nyelvész Haader Lea, valamint Czagány Zsuzsa (a kötet egyik szerkesztője), Gilányi Gabriella, Papp Ágnes és Szoliva Gábor OFM írásai kapnak helyet: tehát összetett módon a nyelvészet, a kodikológia, a zene- és liturgiátörténet szempontjából elemezzük e fontos pálos emléket.

S. A.: Melyek a legfontosabb pálos vonatkozású kódexek? Leginkább a Festeticset szokták emlegetni...

S. G.: ...azaz a magyar nyelvűeket, pedig mellettük a latin pálos kódexek hosszú sorát találjuk, közülük is nem egy, amelyik több-kevesebb magyar betétet tartalmaz. Ismerjük el, számunkra a magyarul írt pálos kódexek a legfontosabbak, a legkedvesebbek. Miért? Talán azért, mert ezek közérthetően árulkodnak régi szerzetes eleink imáiról, a bennük megfogalmazott gondolataikról, érzéseikről, Istennel való kapcsolatukról.

A szövegek szépségén túl a Festetics-kódex vagy a Czech-kódex pedig képi ábrázolásaikkal is elbájolják a ma emberét.

S. A.: Ön a kódextöredékeket is kutató munkacsoport vezetője. Mit jelent pontosan a kódextöredék fogalma? Hogyan kerülnek ezek elő? Előkerülnek-e napjainkban is még?

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

S. G.: Kódextöredékek folyamatosan kerülnek elő egyházi és világi könyvtárainkból, nem csak itthon, hanem Európa-szerte. A használaton kívül került, elsősorban pergamenkéziratokat könyvkötőanyagként használták fel a 16. és 17. században a nyomtatott könyvek olcsó, ám tartós bekötésére. Tehát a régi könyvek kötését érdemes a raktári polcokon közelebről szemügyre venni. Ez azt jelenti, hogy egy-egy pergamen levél mögé egy teljes kéziratot kell képzelnünk, aminek csak egy kis része maradt ránk, de ez is árulkodik arról, hogy milyen művet vagy műveket tartalmazó kódexnek lehetett a része egykor. Ha még azt is ki lehet deríteni, hogy a könyvkötőanyagnak felszabdalt kéziratot esetleg a középkorban a Magyar Királyságban írták, akkor művelődéstörténetünket gyarapíthatjuk egy-egy újabb emlékekkel.

S. A.: Kerülnek-e elő napjainkban újabb középkori nyelvemlékek? Önnek volt-már része új szöveg felfedezésében, azonosításában?

S. G.: Egy pálos emléket kell említenem: az Alsó-Ausztriai Ranna pálos kolostorának könyvei a 18. században a közeli Göttweig bencés monostorába kerültek. Köztük volt egy latin beszédek tartalmazó kézirat is, amelynek az elejére az egyik latin beszédet kezdte el magyarra átültetni egy ismeretlen és nyilván magyar pálos, aki éppen az osztrák kolostorban időzött. Mennyi ideig, nem tudjuk, de Rannán vagy latinul vagy németül kellett prédikálnia, ám hazatérve már használhatta kis magyar beszédkezdeményét. A kódexben található bejegyzések sora egyébként egyértelműen bizonyítja, hogy a pálos kolostorok között élénk forgalom volt, és könyveket, azaz kódexeket is vittek magukkal a hosszú és talán nem is vesélytelen útra.

Pálos kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban

BOJTOS ANITA ÉS PETŐ ZSUZSA
KIÁLLÍTÁSI KONCEPCIÓJA
ALAPJÁN A SZERK.

A Magyar Pálos Rend megbízásából ismét pálos rendtörténeti kiállítás nyílik – ezúttal a Magyar Nemzeti Múzeum József nádor termeiben. A kiállítás 2021 júniusának első felétől szeptember 12-ig, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus zárásáig lesz megtekinthető. A kurátorok Bojtos Anita történész és Pető Zsuzsa régész. Az általuk írt kiállítási koncepció alapján adunk ízelítőt a tárlat tematikájából.

A hazai közbeszédben a pálos rendre legtöbbször úgy hivatkoznak, mint „az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend”, holott külföldiek (és nem csupán a közép-európaiak) számára a pálosok alakja mára egybeforrt a csechoszlovák kegyképpel, a rend magyar eredete és a magyar rendtartomány története pedig alig ismert. A kiállítás, amely egyszerre szól a világi és egyházi társadalom valamennyi csoportjához – ezt a kiegyensúlyozatlanságot is szeretné csökkenteni – így egyrészt alapszereplőket, másrészt érdekességeket kínál azok számára, akik kevés (vagy semmilyen) tudással nem rendelkeznek a pálos rendről.

A kiállítás középpontjában a rendtörténethez kapcsolódó műtárgy- és képanyag áll, melyeknek többsége hazai, valamint külföldi világi és egyházi közgyűjteményekből származik, kisebb része a rend tulajdonában van. Látható lesz pl. a pálos rendtörténet kiemelkedő, emblematikus műtárgya, Remete Szent Pál vörösmárvány sírkövének maradványa és a Fekete Madonna legkorábbi ismert másolata is. Az extra tartalmakat, videókat és zenéket,

szövegeket QR-kódon keresztül jelenítjük meg, amelyeket megfelelő saját eszköz hiányában a látogató a kiállítás végén elhelyezett multimédiás eszközön, tableten is megtekinthet.

A kiállítás elején lévő kerengőinstalláció és a terepasztal fölvezeti a pálos rend történetét, segíti a látogatót abban, hogy ráhangolódjon a kiállításra. A második terembe egy barlanginstalláción keresztül vezet az út, amelyből kilépve az elmúlt 750–770 év meghatározó színtereiből adunk ízelítőt a kolostori életből – beleértve a gazdálkodást is –, a liturgikus életből és a lelkipásztorkodásból. A teremben, valójában a kiállítás középpontjában helyezkedik el egy nagyméretű szentélyinstalláció, amelyben a Fekete Madonna-kegykép legkorábbi ismert másolata áll majd. Átlépve a harmadik terembe, az élményszerűség jegyében épül meg a gazdagon díszített pesti pálos könyvtárnak egy részlete, amelynek segítségével a 770 év szellemi kultúráját, a pálos irodalom jelentőségét szemléltetjük. Utolsó tematikus egységként a rend örökségét mutatjuk be kiemelve mindazt, amihez a mai embernek is köze lehet.

A tárlat érinti a pálos renndhez és rendtörténethez is kapcsolódó sajátos jelenséget: A tényektől sokszor elrugaskodott, ún. „alternatív” történeti narratíva alkotóinak és fogyasztóinak egyik legfőbb céltémája a pálosok történetének és szerepének „újszerű” – a tudományos bizonyíthatóságot összeesküvés-elméletekkel azonosító, és ezért azt elvető – értelmezése. Ennek felmérésére és megértésére jelentős időt szántak a kurátorok, így a kiállítási szövegeken keresztül felkészülten tudnak reagálni olyan témákra, amelyek az 1990-es évek óta számtalan tévhitnek ágyaztak meg a rend történetével kapcsolatban.

PÁLOS LELKISÉG

„A kegyelmet oda kapjuk, ahová a diszpozíciót...”

TEMESVÁRI KÁROLY
BENEDEK (1944–2021)
pálos szerzetes

2021. március 9-én, életének 77. évében elhunyt Benedek pálos atya. Temetése szűk körben, 2021. március 24-én volt Pálosszentkúton. Megemlékező írásunkban elsőként Puskás Antal tartományfőnök-anya temetési beszédét, a rövid életrajzot, majd – a család részéről – Temesvári Lászlóné megemlékezését közöljük.

P. PUSKÁS ANTAL

Minden, amit nekem ad az Atya, hozzám jön (Jn 6,37). Milyen szépen megmutatja Jézus szava létünk igazi mélységét: minden, amit az Atya nekem ad... Ajándék vagyunk Jézus számára. Az Atya ajándéka Fia számára. Istentől jövő ajándék és Istennek szóló ajándék. Ezen keretek között bontakozhat ki az életünk; és minél inkább felismerjük ajándék-voltunkat, annál teljesebb és boldogabb életet élhetünk.

Benedek atya, jobban mondván, a kis Karcsi már tízéves korában vonzódást érzett a papi hivatás iránt. Ebből akkor valószínűleg annyit tudott, amit egy 10 éves ministráns fiú sejtett. Hetényi Varga Károlytól, a tanárától elkéredzkedett az egyik dél-

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

*Temesvári Károly Benedek, Márianosztra (2019)
fotó: Török Máté*

utáni foglalkozásról, mert, ahogy mondta: magányra vágyik, és szeretne pap lenni. Milyen szép, hogy valaki már ilyen fiatalon megsejti, hogy merre kell mennie! Ez is azt mutatja, hogy nem mi találjuk ki saját hivatásunkat, hanem az már eleve Istentől adott. Mi csak válaszolunk rá. Meghalljuk, vonzódunk hozzá és válaszolunk. Gondviselészerű, hogy Benedek atya halála előtt néhány héttel készült vele egy interjú, amit sokan olvashattak a Magyar Kurír online oldalain. Itt visszatekintett az életére, a hivatására. Elmondta, hogy az – érzése szerint – már édesanyja szíve alatt elkezdődött, sőt, Isten örök tervében volt. S mennyire más úgy élni, hogy tudom, része vagyok Isten nagy szeretettervének! A magányra való vágyakozás mindvégig megmaradt Benedek atyában, de nagy frissességgel és odaadással tudott foglalkozni

a hívekkel is, s így például igen sok jegyesoktatást tartott. Töltekezni és kiröpülni – ez volt a jelmondata, ez volt életének a vezérfonala. Ezt Bolváry Pál pálos atyától hallotta, aki először beszélt neki a pálosokról még Pécsen.

A pécsi és szegedi szemináriumi évek után egyházmegyes szolgálat következett, majd Pálósszentkút. Itt 12 évet töltött el plébánosként és házfőnökként. – Emlékszem, még jelöltként jöttem ide először, s akkor még messze nem úgy nézett ki Pálósszentkút, ahogy ma. Ahogy kiléptem a buszból, szinte rögtön telement a cipőnk homokkal. A búcsúi szentmise után a bádogszín alatt ebédeltünk sörpadokon. Nagyon emlékezetes maradt számomra ez az esemény. Mi, pálosok hálásak vagyunk Benedek atyának és Kálmán atyának azért a szerzetesi életért és szolgálatért, amelyet ők vettek át Pálósszentkúton az egyházmegyes atyáktól a rendszerváltozás után. Jó emlékek fűznek minket Benedek atya édesapjára

hoz, Károly bácsihoz is, akit sokat segített, szolgált a plébánia irodájában. Itt, Károly bácsi és Erzszi néni közelében – akiknek idősebb korukban kötött házasságát ő áldotta meg – helyezzük el Benedek atya földi maradványait. Adja az Úr, hogy a mennyben is minél hamarabb mind együtt legyenek! Ezért imádkozunk, és erre a szándéokra ajánljuk fel imádságainkat és a mostani szentmisét.

Befejezésül hadd idézzem Benedek atyát. Amikor Gyulai Endre püspök úr megkérdezte papjait, hogy hová szeretnének menni, hol lenne a számukra kedves diszpozíció, Benedek atya azt mondta: „A kegyelmet oda kapjuk, ahová a diszpozíció. A kegyelem ott van, ahol éppen vagyok.” Benedek atya most megkapta az Úrtól az utolsó diszpozícióját.

A szentekről mindig azt mondják, hogy a haláluk után még többet tehetnek azokért, akiket rájuk bízott az Úr itt a földön. Hiszem, hogy erről az utolsó, végleges szolgálati helyéről figyelemmel fogja kísérni és segíteni fogja az összes általa szolgált plébánia híveit. Benedek atya ajándékká vált az egyház, a Pálos Rend és sok ember számára. Nem félt ajándékká lenni. Ezen a mai napon, a temetése napján, amikor elbúcsúznak tőle, megköszönve életét az Istennek, segítsük és támogassuk őt testvéri imádsággal.

• • •

TEMESVÁRI KÁROLY
BENEDEK

1944. október 29-én született Nagykanizsán. 1950-ben a családdal Komlóra költöztek; itt végezte általános iskoláját, ahol már ötödikes korában megérintette a papi hivatás gondolata. 1958-tól pécsi lakos lett, ahol a Pollack Mihály Építőipari Technikumban érettsé-

gizett 1963-ban. A Pécsen illegálisban élő pálos szerzetesekkel való kapcsolata alapján az érlelődő papi hivatása pálos szerzetespapi hivatássá formálódott, így még ugyanebben az évben jelentkezett az akkor titokban működő Pálos Rendbe, és megkezdte a noviciátust, ahol a Benedek rendi nevet kapta. 1964-ben tette le első fogadalmát, majd 1967-ben az örökfogadalmát. 1964-ben a Csanádi Egyházmegyébe jelentkezett kispapnak; teológiai tanulmányait a Szegei Hittudományi Főiskolán végezte. Szegeden szentelték pappá 1969-ben. Először Röszkén, majd Derecskén működött káplánként. 1971-től 1979-ig Klárafalván és filiájában Ferencszálláson, majd 1980 és 1988 között Földeákon, ezt követően 1989-ig Apátfalván volt plébános. Ezekben az évtizedekben aktívan részt vett a titokban megtartott pálos találkozókban, az úgynevezett fehér napokon. A rendszerváltás időszakában, a Pálos Rend újraindulásakor, 1989-től pálos szerzetesként előbb a pécsi kertvárosi templomban szolgált káplánként, majd 1991 és 2003 között a petőfiszállás-pálosszentkúti kolostor házfőnöke és a helyi plébánia vezetője volt. 2003-ban a budapesti Gellért-hegyi pálos kolostorba, majd egészségi állapotára tekintettel néhány hónappal később a márianosztrai kolostorba került. 2004-ben kőspallagi plébánosnak nevezték ki, ahonnan hosszabb ideig ellátta az ipolydamásdi, a verőcei, a magyarkúti, és a szokoljai hívek lelki gondozását is. 2021. februárjában megkapta a Hit Pajzsja-díjat, mint olyan egyházi személy, aki a kommunista diktatúra évtizedeiben hű maradt hitéhez, magyarságához. Minden szolgálati helyén építkezett, híven az építőipari végzettségéhez és a papi hivatásához: templomokat, plébániákat újított fel és folyamatosan buzgón munkálkodott a rábízott hívek lelki épülésén is. Pálos szerzetespapi életét a még újoncként magáévá tett „töltekezés és kirepülés” gondo-

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

lata határozta meg mindvégi töltekezés az Istennel való élő kapcsolatból szerzetesként, és kirepülés ennek továbbadásával lekipásztorként, mindenkinek a papjaként.

•••

TEMESVÁRI LÁSZLÓNÉ

Drága jó Benedek atyánk! Kedves Karcsi, szeretett Bátyus! Testvéreid, rokonaid nevében búcsúszom. Öcséd és én voltunk pap-szentelésed után az első jegyespár, akiket összeadtál a pécsi pálos templomban. Húsz évig nem tudtunk pálos szerzetes voltodról. Tudtál hallgatni... Most ott álltunk plébániádon, elárvult tárgyaidd közt, ámulva a gondos rendezettségeden. Határidőnaplód elején néhány cédulát találtunk, életed mottóit: A napi pálos imádság mellett, Dienes Valéria versét, az embert-megváltó Istenről, akit szó szerint mindenkiben, minden helyzetben meg tudtál látni.

*Bárhon letérdelsz – előttem térdelsz!
Bárhozva nézel – szemedbe nézek!
Bármilyen gondod, bármilyen vágyad,
Énreám gondolj: Ott vagyok nálad!
Hol emberlélek van – Én ott vagyok!
Hol minden néma – Én ott szólhatok!
Hol üres minden – Engem láss meg ott!
Hol megsemmisül minden – én ott alkotok,
Mert Én ember-megváltó Istened vagyok!*

Horizontod a mélységes istentapasztalatától, a gyermeki derűs egyszerűségig terjedt. A magas teológiát is érthető egyszerűséggel tudtad továbbadni. A második vers Adamis Anna *Arra születtem* című szövege:

*Arra születtem, hogy kisgyerek legyek,
S anyám mellett lassan játsszam az éveket.*

*Arra születtem, hogy felnőtt is legyek,
S megértsem a szóból azt, amit lehet.*

*Temesvári Károly Benedek, Pécs, Líceum-templom
fotó: Varga László*

*S végül arra jöttem én a világra,
Hogy elhiggyem azt, hogy nem vagyok hiába.*

*Arra születtem, hogy megszeressenek,
S megszeressem én is azt, akit lehet.*

*Arra születtem, hogy boldog is legyek,
S tovább adjam egyszer az életemet.*

*S végül arra jöttem én a világra
Hogy belehalnom se kelljen hiába.*

Hát, Benedek atya élete nem volt hiábavaló! Sem élete, sem halála! A soha ki nem kapcsolt mobiljain sok száz név állt, rengeteg emberrel tartott kapcsolatot, nem lehetett rosszkor hívni.

A harmadik cédulán: Egy bolgár vers. Költőien fejezi ki a rendszer ellenségének „bűnét”, veszélyeztetettségét és ártatlanságát. Talán ez a kommunizmus elleni élet

legszelídebb megfogalmazása: Sztojan Mihajlovszki *A bagoly és a szentjánosbogár*

*Este lett, a régi kert felett,
S egy sárga arcú lomha vén bagoly
egy szentjánosbogárkát kergetett.
Hol vagy gazember, piszkos, ronda állat?
Most elkaplak, kitátom rád a számat,
s körmöm közt téplek el, ha megtalállak.
És ekkor a bokorban valahol
így szólt a kis bogár: – Miért e hang?
Mit vétettem neked, te vén bagoly?
– Világítasz, bitang!!!*

Benedek atya világított – szerényen, egyszerűen, mindent beleadva, és építette az egyetlen ügyét, az Isten országát: Épületeket és lelkeket, folytonos telefonos készültségben, hiteles testvéri szeretettel fogadva mindenkit, különbségtétel nélkül! Mindenki a legjobbat keresve, szolgálva. Állandó imában élt és nem volt egyedül, mert erőforrása: az Oltáriszentség, édesanyánk, Mária, angyalaink és szentjeink élő szeretete volt. Magával ragadó hűséggel élt, mély teológiai tudással, örömmel tanított. Rend volt benne és körülötte. Egészségének törekeny cserépedénye a legdrágább áldozati olajjal volt tele; nem a látszattal törődött, Istenre bízta ügyeit.

Legeslegutolsó telefonbeszélgetésében is hálát adott papi-szerzetesi hivatásáért. Élete beteljesedett. Gyermekkorától fogva őszinte, szeretetteljes, odaadott élete célba ért! Hazatért! Példája világít, szeretete melegíti szíveinket. A mag földbe hullott... Ő segíteni fogja a bő termést!

• • •

A Hit pajzsa – pálos szerzetesek

BODNÁR DÁNIEL NYOMÁN

A SZERK. (FORRÁS: MAGYAR KURÍR)

Az idén immár huszadik alkalommal adták át a 2002-ben Horváth Béla kisgazda képviselő és Gyurkovics Tibor Kossuth-díjas író által alapított Parma Fidei – Hit pajzsa díjat. A kitüntetés a kommunizmus áldozatainak emléknapja (február 25.) alkalmából azoknak az élő egyházi személyeknek ítélik oda, akik a diktatúra idején is hűségesek maradtak hitükhöz és magyarságukhoz. Az idei, február 27-én megtartott díjátadó ünnepséget a járványhelyzet miatt az EWTN/Bonum TV stúdiójában zártkörben tartották meg Budapesten.

A kuratórium döntése alapján a magyar alapítású pálos rend hat legidősebb tagja – Borsos János József, Botfai József Levente, Imre János Csanád, Temesvári Károly Benedek, Tölgyes Tibor Kálmán, Udvarnoky László István – kapta meg a kitüntetést. A pálosokat méltató beszédében Sajgó Szabolcs SJ kurátor, a Párbeszéd Háza igazgatója emlékeztetett rá: *a pálos rend tagjai a rendek feloszlata után, a diktatúra évtizedeiben sem mondtak le a pálos lelkiségről. A most díjazott hat személy a szocialista rendszerben lett az illegálisban is működő pálos rend tagja. Lelkiségüket nyilvánosan nem vállalhatták fel, hivatásukat csak plébánosként gyakorolhatták. Fontos szerepet kapott az életükben Arató László Botond novíciusmester, többségük nála öltözött be a rend tagjának. A diktatúra évtizedeiben a nyaranta megtartott „fehér napokon” találkozhattak egymással a*

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

*P. Puskás Antal OSPPE, P. Borsos József OSPPE,
P. Csóka János OSPPE a Hit pajzsa díjátadásán
Budapesten • fotó: Szentirmay Piroska*

szerzetesek. Többször adott helyet ezeknek a találkozónak az újszentmargitai plébánia Borsos János József atya szervezésében. A kitüntetett szerzetesek közül Temesvári Károly Benedek és Udvarnoky László István atyákat az állambiztonság megpróbálta beszervezni, hogy paptársairól jelentéseket készítsenek, de mindketten nemet mondtak. Borsos atya hittanóráira négyszáz gyermek járt. Imre János Csanád Törökszentmiklóson szolgált plébánosként húsz évig. Temesvári Károly Benedek pedig építőipari tanulmányait kamatoztatva mindegyik szolgálati helyén építkezett. Botfai József Levente atya Csurgón szolgált hosszú ideig, míg Tölgyes Tibor Kálmán atya Pálósszentkúton. A pálosok 1990-ben kapták vissza szerzetesrendi státuszukat, hogy pécsi központtal újjáalakulhassanak. A rend visszakapta a buda-

pesti Sziklatemplomot, illetve a márianosztrai és petőfiszállási házaikat. A most díjazott szerzetesek élete megmutatja: a nehéz évtizedek alatt is megmaradtak közösségben, és pálos lelkiségüket megtartva szolgáltak az ország különböző pontjain. Hivatásukat nem adták fel a legnehezebb pártállami időkben sem.

Az átadón felvételtől hangzott el Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára köszöntője, valamint Erdő Péter bíboros méltató beszéde a pálos rendről. A bíboros felidézte: az egyik díjazottat, Udvarnoky László István atyát kispap kora óta jól ismeri, de arról, hogy pálos szerzetes, akkoriban nem tudott, sem ő, sem a társai. A feloszlott szerzetesrendek többsége nem vett fel új papokat; nem volt rá lehetőségük,

és talán nem is volt része a stratégiájuknak, hogy a betiltás ellenére kockáztassanak ilyen lépést. A magyar alapítású pálos rend azonban kivételnek számított, ezért 1960-ban az akkor érettségiző Udvarnoky Lászlót is fölvevették pálos újoncnak, majd viszonylag hamar fogadalomra bocsátották. Ő már ezzel az elköteleződéssel lépett be az esztergomi szemináriumba. Tanulmányai végeztével pappá szentelték, kikerült különböző egyházmegyes kápláni, majd plébánosi helyekre. Közben pedig tartotta a kapcsolatot a titokban működő pálos renddel. Arató László perében például többször beidézték, kihallgatásra. Eljárás azonban nem folyt ellene. Megpróbálták beszervezni, aminek keményen ellenállt. Közösségteremtő, jó lelkipásztorként működött és működik hála Istennek mindmáig.

A pálos rend nevében Borsos János József korábbi tartományfőnök köszönte meg a díjat. József atya figyelmeztetett: „Mi, keresztények legyünk derűsek, mosolygósak, mert a reményt közvetítjük az embereknek.” Az idén először a határon túli területekről is választott a kuratórium. A Hit pajzsa díjban részesült Jakab Gábor pápai káplán, szentszéki tanácsos, a kolozsvár-kerekdombi templom plébánosa. Sajgó Szabolcs SJ laudációjában kiemelte: *az atya az erdélyi katolikus sajtó meghatározó alakja, hosszú ideig volt főszerkesztője a Keresztény Szónak és a Vasárnapnak. 1938-ban, a budapesti eucharisztikus világkongresszus évében született, ami nagyon sokat jelent neki. A gondviselő Isten kegyelmének tekintí, hogy még most, nyolcvanhárom évesen is három templomot lát el. Jakab Gábor példaképe a három Áron, Gábor Áron, Márton Áron és Tamási Áron. A félelem soha nem tartotta vissza a nagyobb jó megtételétől, egész életében tette, ami a lel-*

kiismerete szerint szükséges volt, Jézusért, Egyházáért, nemzetéért, kerül, amibe kerül.

„Itt, Budapesten még a madarak is idegesen csiripelnek.”

INTERJÚ PÁL CSABA PÁLOS ATYÁVAL

BESZÉLGETŐTÁRS:
SUDÁR ANNAMÁRIA

Sudár Annamária: Hogyan indult a papi, szerzetesi hivatásod?

Csaba atya: Egy tolna megyei kis faluban, Bonyhádvarasdon nőttem fel. Onnan költöztem Sopronba, ahol egy karizmatikus közösséggel találkoztam, akikkel péntekenként a Szent Imre-plébánia egyik hit-tantermében imádkoztunk, beszélgettünk. Vasárnaponként a Szent György-templomba jártam az esti fél nyolcas misére, ahol sok emberrel ismerkedhettem meg, akik a karizmatikus közösséggel együtt sokat segítettek abban, hogy a hitemet elmélyíthessem. A Szent György-templom akkori plébánosa Binde Feri bácsi volt. Nagyon sok segítséget kaptam tőle annak idején. A Szent György-plébánián is működött egy karizmatikus közösség Imrik Marika néni vezetésével, amely minden hónapban egy szombat estén szentségimádás tartott papi és szerzetesi hivatásokért. Ezeknek a szentségimádásoknak a hatására, Sopron városából minden évben egy-két ember jelentkezett papnak vagy szerzetesnek. A magam hivatását is részben ezeknek a szentségimádásoknak tulajdonítom.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

Ez időben Feri bácsi mellett volt Gaál Mária egyházközségi nővér, aki szintén segített abban, hogy szerzetespap lehessek, s fontos volt Szabó Zsolt is, aki ma már Peruban missziópap, a Harmadik Világ Szegényei közösségben. A másik sekrestyés, Hernádyne Bősze Éva, aki férjével, Attilával és gyermekeikkel, Gellérttel, Máriával és Gáborral sokat segítenek nekem mind a mai napig. Sokat köszönhetek a Bolhák közösségének, amellyel azóta is tartom a kapcsolatot, és tudom, hogy imádkoznak értem. Végül, de nem utolsó sorban, említést kell tennem az utolsó munkahelyemről is, a Szent Benedek Idősek Házáról, ahol segédápolóként dolgoztam. Remek kis csapatunk volt azon a munkahelyen. Nagyon szerettem köztük lenni. Innen jelentkeztem Első Remete Szent Pál közösségébe, az akkori tartományfőnöknél, Borsos János József atyánál, miután felismertem, először a papi, majd a szerzetesi közösségbe való meghívásomat.

S. A.: Pálósszentkúton voltál sokáig. Mi volt a legfontosabb tapasztalatod ott?

Csaba atya: Tanulmányaimat a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán végeztem. Pappá szenteléseim előtt néhány hónappal az előljáró Budapestre, a Sziklatemplomba helyezett. A szentelést követően kerültem Pálósszentkútra, ahol egy hónap híján nyolc évet tölthettem. Jó volt egyszerű emberekkel beszélgetni, olyanokkal, akik nem csúrik, csavarják a szót, hanem egyenesen beszélnek. Az ilyen emberekkel lehet szót érteni! Budapestre 2020. július 4-én költöztem; a diszpozícióm július 1-től szól, de nem siettem, mert nehéz volt otthagyni a tanyát. Budapestem nem mernék egyetlen fa tövébe sem leülni, hogy megpihenjek. Koszos és hangos ez a város.

S. A.: Mindig úgy láttam, hogy közel élsz a természethez, honnan ez a mélyebb kötődés?

*Pál Csaba atya – Pálósszentkút, 2019. november 1.,
Mindenszentek ünnepe • fotó: Szabó Sándor*

Csaba atya: Pálósszentkúton, reggelenként mikor kinyitottam a zsalugátért, sokszor láthattam, ahogy az ablakom alatt csipegettek a fácánok, vagy éppen a lucernásban legelésztek az őzek. A téli időszakban Barnabás atyával gyakran hordtunk ki takarmányt a vadaknak, melyek azzal hálálták meg a gondoskodást, hogy láttatták magukat. Engedték, hogy közelebbről gyönyörködjünk bennük. Tavasztól őszig, mikor gyakrabban dolgoztam kint, jó volt lemenni a szentkúthoz nagyot kortyolni a vízből vagy épp a forrásvízből. Ha munka közben elfáradtam, mindig volt időm leülni egy padra vagy éppen egy fa alá, ahonnan a madarak csicsergését hallgathattam. Itt, Budapestem még a madarak is idegesen csiripelnek. Pálósszentkúton élmény volt szemlélni, mikor tavasszal a balkáni gerlék, az örvös galambok, a szarkák, a szajkók párba álltak, vagy ahogy az énekes madárkák anyagot gyűjtöttek a fészekrakáshoz. Érdekes volt nézni, hogy a mezei nyulak kergetik egymást. Majd mikor eljött az ideje, meglestem az őzgidákat, melyek alig-alig látszottak ki a fűből, hogyan lopakod-

nak elő bukdácsolva a nádasból, hogyan ismerkednek a világgal, melybe beleszülettek; a szárcsatojók miképpen vezetnek elő a csibéit, és hogyan kezdenek úszni a vízben – elől a tojók mögötte felsorakozva néhány tollpamacs lebegett a víz felszínén. Mindezek szemléltetése megnyugtató, és felemeli az ember lelkét Istenhez, aki mindennek a Teremtője. A természet valósága és szépsége, Isten valóságát és szépségét tükrözi. Az ember láthatja, milyen jól van összerakva a világ, hogy mindennek megvan a helye és a feladata, még a legvékonyabb fűszálnak is. Jó látni, hogy az Isten által rendelt törvényszerűség milyen jól működik.

S. A.: És a kenőcskészítés is ehhez kapcsolódik?

Csaba atya: A kenőcskészítés ötlete egy őszi vasárnap délutáni séta alkalmával született meg. Mikor elmentem az egyik vadgesztenyefa alatt, elgondolkodtam, mit lehetne kezdeni azzal a rengeteg lehullott gesztenyével, azon kívül, hogy a petőfiszállási Csicsergő Óvoda gyermekei minden ősszel kijöttek a kegyhelyre és felszedtek egy adagot. Ekkor jött az ötlet, hogy utánanézek, lehet-e házilag kenőcsöt vagy valamilyen krémet készíteni. Azt akkor is tudtam, hogy a gesztenyekivonatot visszér-, illetve aranyérproblémák kezelésénél alkalmazzák. Így hát ezen a vonalon indultam el. Sok idő és energia ráfordításával végül is eljutottam oda, hogy ötféle kenőcsöt tudok előállítani különféle gyógynövények kivonataiból. Most pedig kapszulákat kezdtem gyártani, melyeket gyógynövényőrleménnyel töltök meg. Ezt is nagyon szeretem csinálni. Mind a kenőcskészítésében, mind a kapszulagyártásában az a legnagyobb élmény, ha valakinek tudtam segíteni. Jó, ha valaki azzal jön vissza, hogy enyhültek a tünetei.

S. A.: Hogyan éled meg a járványhelyzetet? Más-e a papi feladat most?

Csaba atya: A járvány eléggé megnehezítette a hívekkel való foglalkozást. Hiszen a bíboros úr utasítására, nem tarthattunk nyilvános misét. A gyóntatást is megnehezítette a járványhelyzet, hiszen az emberek nem mertek eljönni, hogy húsvét előtt elvégezzék a szentgyónásukat. Persze gyóntattunk, betartva a biztonsági előírásokat, de sajnos a hívek egy része úgy fogta fel a rendelkezéseket, hogy még gyónni sem szabad.

A kijárási tilalomnak kimondottan örültem, mert este nyolctól kissé csendesebb lett a környék. Nem ordítottak részeg alakok a rakparton, nem bömbölt a zene egyetlen hajón sem az éjszaka közepén. Élhetőbbnek tűnt a város.

Jó, hogy enyhül a járvány és végre bátrabban jönnek a hívek is a templomba, bár igaz, egyesek kicsit nehezen találnak vissza a Sziklatemplomba, de látható, hogy napról napra többen jövünk össze a szentmisére, a rózsafüzérre, és a gyóntatószék ajtajában is egyre gyakrabban jelennek meg a hívek. A félelem múlik, a bátorság növekszik hitestvéreinkben. Az ős folyamán magam is átestem rendtársammal együtt a betegségen, és nem kívánom senkinek azt az élményt. Jó, hogy végre enyhül a járvány! S nagyon rossz volt látni, hogy sokan még most is a vizslyt szították.

Beteg testvéreinknek adjon Isten gyógyulást, az elhunytaknak – köztük Temesvári Károly Benedek pálos atyának – pedig örök nyugodalmat!

• • •

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

PÁLOSOKTÓL, PÁLOSOKRÓL

Fejlesztések Pálosszentkúton, Petőfiszálláson és Márianosztrán

DR. SZENTIRMAY TAMÁS

Az állami támogatásból zajló pálos beruházások, fejlesztések és felújítások egyik legjelentősebb része Pálosszentkúton valósult meg. A projekt keretében megtörtént a kolostor külső és belső felújítása, hőszigetelése, illetve új konyhatechnológiai eszközöket szereztünk be. Megvalósult a zarándokház felújítása, átalakítása, bővítése és berendezése is. A zarándokházban így korszerűen berendezett fürdőszobás szobák várják a vendégeket, a bővítéssel pedig a kegyhelyet meglátogató zarándokok számára is új mellékhelyiségek állnak rendelkezésre. Felépült egy új háromállásos garázs is, és új funkciót kapva megújult a korábbi garázsépület. Korszerűbbé lett a kegyhely villamosenergia-ellátása, melynek részeként a korábbi fogyasztási helyeket összevonták, illetve a kegyhelyet keresztül-kasul behálózó 0,4 kV-os elektromos légkábelhálózatot földkábelhálózatra cserélték, valamint a környezettudatos-

ság és az energiatakarékosság jegyében egy nagyteljesítményű napelemes rendszer telepítésére is sor került. A kegyhely területének a gondozását egy új öntözőrendszer kialakítása segíti, amelyhez kapcsolódóan egy új fűnyíró traktor is vásároltunk.

A projekt keretében megtörtént a Petőfiszállás községben található kápolnaépület felújítása is.

Kiemelkedő része volt a pálosszentkúti beruházásoknak egy új ásványvízpalackozó-üzem felépítése és oda egy gépsor vásárlása, valamint a palackozáshoz a megfelelő vízkezelőtechnológia kialakítása. Az üzemhez az ásványvizet egy, a projekt keretében kiépített kút biztosítja. Az ásványvízpalackozó-üzem működése a rendőfenntartását hivatott segíteni, egyúttal a pálos ásványvízen keresztül sokakkal megismerteti majd a rendet.

Márianosztrán megvalósult a bazilika külső homlokzatainak a felújítása és az orgona javítása, melyekkel teljessé vált a templomépület korábbi években megkezdett felújítása, így a mostani projekt keretében elvégzett munkákkal együtt egy már kívül-belül teljesen megújult kegytemplom várja a híveket, a zarándokokat és a kirándulókat. Megtörtént a Mária Lak közösségi épületének tetőfelújítása, belső átalakítása és felújítása is. Megújult kívülről a plébániaépület, melynek egyúttal a tetőzete is felújításra került. Átalakult a plébániakert is, ahol új autó- és buszparkolóhelyeket is kialakítottunk. A plébániakertben egy új kétállásos garázsépület épült fel, melyben korszerű mellékhelyiségek is találhatóak a

A megújult Márianosztrai kálvária • fotó: Török Máté

zarándokok számára. Az energiatakarékoságra és a környezettudatosságra figyelemmel napelemes rendszert építettünk.

A márianosztrai kálvária is megújult: képeket és feliratokat kaptak a stációk, restaurálták a kálvária szobrait, kívül-belül megújult a kálváriakápolna, és felújítottuk a szabadtéri misézőhelyet is. A kálvária területének a gondozását egy újonnan vásárolt fűnyíró traktor segíti.

A pálosszentkúti, a petőfiszállási és a márianosztrai projektelemek a Magyar Állam segítségével a Boldog Özséb Program (EGYH-KCP-18-P-0183), illetve az ásványvízpalackozóhoz nyújtott támogatás (EGYH-KCP-17-P-0057) keretében két év alatt valósultak meg.

„...a szakrális témák nagyon közel állnak hozzám.”

INTERJÚ
TÓTH DÁVID
SZOBRÁSZMŰVÉSSZEL
A SZERK.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

Remete Szent Pál-szobor készülő Tóth Dávid szobrászművész (tothdavid.hu) kezei

alatt. A szobrot a pálos nővérek rendelték meg a művésztől.

Szerk.: Honnan származik a szobor ötlete, mikor kapta a felkérést, s hová készül a szobor?

Tóth Dávid: Tavaly nyáron kerestek meg a pálos nővérek Erdőkürtről egy fa szobor restaurálása miatt, ekkor kezdtek érdek-

lődni, hogy vállalnám-e Remete Szent Pál szobrának elkészítését. Örömmel mondtam igent, hiszen nagyon a profilomba vágónak éreztem a témát. Főiskolai éveim alatt elsősorban állatábrázolással foglalkoztam és az azóta eltelt évek alatt a szakrális témák is sokat foglalkoztattak. Remete Szent Pál esetében összegződött a két közelítés, ami számomra nagyon szép kihívás.

Szerk.: Miből készül a szobor, s mennyi ideje dolgozik rajta?

T. D.: A szobor hazai kőből, azaz süttöi mészkőből készül. Gyakorlatilag nyár vége óta dolgozom rajta. Először elkészítettem a szobor 1:5-ös tervét, majd október végén kezdtem a faragást. Sajnos a pandémiás helyzet megkötötte sokszor a kezemet és még köti most is, mert három fiúgyermekem közül a legkisebb nem tud óvodába járni, ezért sok időt töltünk együtt, amiért valahol nagyon hálás vagyok. S persze egy szobrász életében egyszerre nem csak egy szobor készül, hanem folyamatosan dolgozik másik témákon is...

Szerk.: Volt-e már ehhez hasonló felkérése?

T. D.: Amint mondtam, a szakrális témák nagyon közel állnak hozzám. Amikor ezen gondolkodom, mindig ugyanarra jutok: hogy a mondanivalónak teljesen alá tudom rendelni a szobor készítését. Ezek szellemében készült a Keresztelő Szent János-szobrom, a Szent Kinga és Szent Hedvig vagy Szent Kristóf, de készítettem Szent Erzsébetről vagy Mindszenty bíborosról is szobrokat. Talán a legfontosabb a Boldog Meszlényi Zoltán és Szent Adalbert-templomban található fa corpusom. Évek óta tervben van a Sziklatemplom mellett lévő sziklaoromra készítendő Szűz Mária-szobor is, de ennek az engedélyeztetési folyamata elrettentett már párszor. De ami késik, nem múlik!

A készülő Remete Szent Pál szobor Tóth Dávid szobrászművész kertjében • fotó: Török Máté

Szerk.: Hogyan készült a Remete Szent Pál-szoborra?

T. D.: Elsősorban imádsággal és hálával, de természetesen kutatómunka előzi meg minden esetben egy szobor készítését; a történelmi háttér és a legfontosabb a fennmaradt ábrázolások tanulmányozása. Ez egy folyamat, amiben lenni a legjobb, mert régóta vallom, hogy nem a cél a fontos, hanem az odáig vezető út.

• • •

RENDI KRÓNIKA

.....

Elhunyt Temesvári Károly Benedek (1944–2021) pálos atya

*Benedek atya temetése
fotó: Varga László*

2021 március 9-én, életének 77. évében, szentségekkel megerősítve, türelemmel viselt betegség után az égi hazába költözött Temesvári Károly Benedek atya, pálos szerzetes. Szentmisével egybekötött temetési szertartása 2021. március 24-én, szerdán 12 órakor volt a petőfiszállás-pálosszentkúti kegyhelyen. A járványhelyzetre és az ezzel kapcsolatos korlátozásokra tekintettel a szertartáson a pálos szerzetesek, a paptestvérek és a családtagok vettek részt.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

A szentmisét és a temetési szertartást Marton Zsolt, váci megyéspüspök tartotta, tekintettel arra, hogy Benedek atya utolsó szolgálati helye, Kóspallag a Váci Egyházmegyéhez tartozik. A gyászbeszédeket Puskás Antal tartományfőnök atya és Benedek atya sógorője, Temesvári Lászlóné mondta. A gyászmisét és a temetési szertartást a Magyar Pálos Rend a honlapján keresztül (www.palosrend.hu) élő adásban közvetítette. – *Megemlékezésünk a 8. oldalon olvasható.*

A Boldog Özséb Program hírei

A Boldog Özséb Program keretében zajló széleskörű felújítási és fejlesztési munkálatok Pálosszentkúton és Márianosztrán befejeződtek (írásunk a 17. oldalon olvasható), Pécssett és Budapesten pedig jelentős ütemben haladnak. Hargitafürdőn folyamatban van az új kolostor építése.

.....

Folytatja útját a pálos busz

A 2020-ban, a pandémia miatt kiesett időszak pótlásaként előreláthatóan 2021 június elejétől a nyári hónapokban folytatja útját a *Pálosan szép*

az *élet!* című buszos vándorkiállítás. A busz állomáshelyeiről később, internetes elérhetőségeinken keresztül és a sajtóban adunk tájékoztatást.

.....

Új pálos kiállítás nyílik a Magyar Nemzeti Múzeumban

A pálos rend megbízásából pálos rendtörténeti kiállítás nyílik a Magyar Nemzeti Múzeum József nádor termeiben. A kiállítás 2021 júniusának első felétől szeptember 12-ig, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus zárásáig lesz látogatható.

.....

Remete Szent Pál ünnepe Pécsen

Január 15-én, pénteken volt Remete Szent Pál ünnepe. A 18 órakor kezdődő ünnepi szentmisét a Pálos templomban Puskás Antal tartományfőnök-atyja mutatta be. A járványügyi intézkedéseknek megfelelően a hívők csak korlátozott számban vehettek részt a szertartáson. A zenei szolgálatot a Schola Sancti Pauli végezte. A szentmise keretében a pálos szerzetesek megújították rendi fogadalmait, a szentmise végén pedig Remete Szent Pál ereklyéjével Antal atya megáldotta a jelenlévő gyermekeket. – Szentbeszédében Antal atya az Úr szavára való teljes ráhagyatkozást emelte ki a tanítványok és Remete Szent Pál életében. A tanítványok nem féltek, noha tudatában voltak saját gyengeségüknek, Jézus szavára elmenni, pedig akkor még meg sem kapták a Szentlelket, nem voltak olyan

bátrak, mint utóbb az első pünkösöd után. Mégis: Jézus szavára elindultak, elkezdték egyszerűen tenni azt, amit Jézus mondott nekik. És lám-lám, megtörténtek a csodák! Milyen egyszerű a képlet: ha azt teszi az ember, amit Jézus mond, akkor azt fogja megtapasztalni, amit Jézus ígér. Remete Szent Pál ünnepén ezt az éhséget, ezt a tanítványságot látjuk, az egyszerű ráhagyatkozást Jézus szavaira.

Remete Szent Pál már keresztény volt, mielőtt kiment volna a pusztába, de ott lett igazán Jézus tanítványa. Azért tudott megmaradni ott a pusztában, mert tudott hallgatni arra a hangra, amely a bensőjében szólalt meg. Remete Szent Pál minta mindnyájunk számára. Évtizedekig senkivel nem találkozott, mégis megmaradt a reménye, azért, mert az Úr nem hagyja el az embert a pusztaságban sem. Ha csak egyedül lett volna pusztaságban, nem bírta volna ki tovább néhány hétnél, ahogy mi sem, ha nincs bennünk az elhivatottság arra, hogy komoly tanítványai legyünk az Úrnak. Elete annyira vonzó volt, hogy később aztán tőle vették a példát sokan, akik remeteségbe vonultak.

.....

Remete Szent Pál és Boldog Özséb ünnepe Hargitafürdőn

Január 15-én 18 órakor tartották Remete Szent Pál főünnepét Hargitafürdőn. A szertartás a gyermekek megáldásával kezdődött. A szentmise keretében a pálos szerzetesek megújították fogadalmait. A szentmisét Msgr. dr. Darvas Kozma József atya, pálos konfráter mutatta be, a szentbeszédet László Rezső atya, csíkcsicsói plébános tartotta. – Január 17-én tartották Boldog Özséb ünnepét a Szent

István templomban. A 12.30-kor kezdődő szentmisében emlékeztek meg a hargitafürdői pálos kolostor alapításáról. A szentmisét Tamás József püspök atya, pálos confráter mutatta be.

.....

Pálos síverseny 2021

2020. február 26-án, pénteken pálos síverseny volt Hargitafürdőn. 17 órakor szentmise volt a résztvevőknek a Szent István templomban, majd 18 órakor kezdődött a verseny a Csipike sípályánál.

.....

Hit pajzsá-díjat kapott a magyar pálos rend hat szerzetese

A Hit pajzsá-díjat kapott a Magyar Pálos Rend hat legidősebb, a kommunista üldöztetést megélt tagja:

*Borsos János József,
Botfai József Levente,
Imre János Csanád,
Temesvári Károly Benedek,
Tölgyes Tibor Kálmán
és Udvarnok László István.*

A Parma Fidei díjat 2021. február 27-én a kommunizmus áldozatainak emléknappja alkalmából a Magyar Pálos Rend képviselőjében Puskás Antal tartományfőnök atya, valamint Borsos József atya vehette át, a díjazott hat idős pálos szerzetes nevében, akik a pártállami időszakban átéltek üldöztetések ellenére léptek be az abban az időben csak illegálisan működni tudó Pálos Rendbe. *(Bővebben a 12. oldalon.)*

Az új pécsi püspök beiktatása, valamint látogatása a pécsi Pálos templomban és kolostorban

2021. január 6-án, Urunk megjelenésének főünnepén a pécsi székesegyházban püspökké szentelték és beiktatták pécsi megyéspüspöki hivatalába Felföldi Lászlót, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye korábbi általános helynökét, a nyíregyházi Magyarok Nagyasszonya-társszékesegyház volt plébánosát. Az ünnepi szentmisén részt vettek a pécsi pálos atyák is. Március 5-én Felföldi László püspök atya szentmisét mutatott be a pécsi Pálos templomban, nagy meglepetést és örömet okozva ezzel a híveknek, hiszen kérésére jelenlétét előzetesen nem hirdettük. A szentmisét megelőzően a püspök atya látogatást tett a kolostorban és megtekintette a rendházban és a templomban zajló felújítási munkálatokat is. A szentmisét követően kötetlen, testvéri hangulatú együttlét keretében találkozott a pálos atyákkal a kolostorban.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

Lelki adoptálás
március 25-én –
online

A járványhelyzetre való tekintettel – a tavalyi évhez hasonlóan – március 25-én, Gyümölcstó Boldogasszony napján ünnepélyes ígértéttel-közvetítés volt élőben a Lelkiadoptálás Facebook-oldalán mindazok számára, akik a járványhelyzet miatt nem tudtak plébániáján ígéretet tenni. Az ígértéttel vezetett és elmélkedést tartott Puskás Antal atya.

Megkezdődött a Lyceum-templom helyreállítása

*A felállványozott Lyceum-templom
fotó: Varga László*

A pécsi Lyceum templom a 2020. december 29-i horvátországi földrengés következtében szenvedett belső károsodást; a falakon vakolatrepedések, a freskókon sérülések keletkeztek. A vakolathullás veszélye miatt a templomot be is kellett zárni, az csak a felújítást követően lesz majd látogatható.

A károk felmérése és a szakértői vizsgálatok után, az elvégzendő munkák engedélyeztetését követően megkezdődtek a templom több ütemben megvalósuló belső helyreállítási munkálatai, melynek az első üteme a templom szentélyében valósul meg. A kivitelezés megkezdését a templomot biztosító Allianz Hungária Zrt. által folyósított kártérítési összeg és a hívek nagylelkű adományai teszik lehetővé, melyeket ezúton is hálásan köszönünk.

A templom helyreállításának a támogatására a Lyceum-templom 11731001-20108722 számú bankszámláján keresztül van lehetőség – a közleményrovatban az „adomány” megnevezés feltüntetésével.

.....

Az új hargitafürdői kolostor építésének támogatása

Magyarország Kormánya támogatásával, a Boldog Özséb Programhoz kapcsolódó hargitafürdői fejlesztés keretében új pálos kolostor épül Erdélyben, Hargitafürdőn. A rendelkezésre álló források mellett, további támogatókat is keresünk. Amennyiben van lehetősége támogatni a kolostorépítést, az alábbi bankszámlaszámokon

keresztül teheti azt meg, melyekkel kapcsolatban az utaláshoz szükséges adatok a következők:

Euro és lej esetén:

Bank címe: Csikszereda / Miercurea – Ciuc; Str. Petofi Sandor, Nr. 7

Kedvezményezett neve:

Ordinul-Ordo Sancti

Pauli Primi Eremitae

RON: RO89OTPV260001177961RO01

EURO:RO46OTPV260001177961EU01

SWIFT / BIC Cod : OTPVROBU

Az utalás közleményében kérjük feltüntetni, hogy „adomány” (pálos rendi kolostorépítés). Az eurós és lejes adományokkal kapcsolatos kérdésekben készséggel áll rendelkezésre Tófalvi Ildikó a +40 745639784-es telefonszámon.

Forint utalása esetén:

Kedvezményezett neve:

Magyar Pálos Rend

Bankszámla száma: 11731001-23127340

Az utalás közleményében kérjük feltüntetni, hogy „adomány”.

A forintos adományokkal kapcsolatos kérdésekben készséggel áll rendelkezésre Tolnai Lászlóné a +36 20 367 5857-es telefonszámon.

.....

Zarándokház Pálosszentkúton

A pálosszentkúti zarándokház a járványhelyzettől függően fogad látogatókat. A további részletekről a palosszentkut.hu és [facebook.com/Palosszentkut](https://www.facebook.com/Palosszentkut) oldalakon, vagy a +36 20 8233 838 telefonon érdeklődhet.

.....

Szentmiseközvetítések a Sziklatemplomból

A járványhelyzetre való tekintettel szeretettel ajánljuk kedves híveink figyelmébe, hogy a Bonum TV folyamatosan közvetíti a Sziklatemplomból a 8.30-kor kezdődő szentmiséket.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

PÁLOS PROGRAMOK

2021. május – december

Az alábbiakban azokat a programokat közöljük, melyeknek időpontja megérkezett lapzártáig. A további programokról templomainkban és honlapjainkon adunk tájékoztatást. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a vírushelyzet függvényében az egyes programok vagy azok időpontjai változhatnak.

BUDAPEST

Magyarok Nagyasszonya-sziklateplom
www.sziklateplom.hu

- SZENTMISÉK – vasárnap: 8.30, 11, 17 és 20 órakor; hétköznap: 8:30-kor, 17 és 20 órakor;
- **minden nap** a 17 órai szentmise előtt rózsafüzér;
- **minden hónap 13-án** – Fatimai engesztelőnap nemzetünk lelki megújulásáért. 8.30: szentmise, 10 óra: szentségimádás, 11 óra: ünnepi szentmise (8.30-tól gyónási lehetőség).

A Sziklateplom előterében működő Pálos Fogadóközpont jelenleg nyitva: péntek és szombat 10-től 19 óráig. Vasárnap zárva. **A nyitvatartási rend a járványhelyzet kapcsán változik!**

További információ: sziklateplom.hu

MÁRIANOSZTRA

Magyarok Nagyasszonya Bazilika
www.marianosztrakegyhely.hu

- SZENTMISÉK – vasárnap: 8.30 és 10.30, hétfőn, kedden és szerdán 7-kor, csütörtökön, pénteken és szombaton 18 órakor (a téli időszakban 17 órakor);
- **minden hónap 13-án** 18 óra – Fatimai engesztelőnap keresztúttal, rózsafüzérrel, szentségimádással, szentmisével és a Loretói litániával nemzetünk lelki megújulásáért;
- **minden hónap első csütörtökén** – 9 órától a szentmise kezdetéig: szentségimádás a lelki és a testi békéért.

....

PÁLOSSZENTKÚT

Kisboldogasszony-templom
www.palosszentkut.hu

- SZENTMISÉK – vasárnap: 10:30; a Magyar Szentek és Boldogok kápolna – vasárnap 8:30, hétköznap: hétfő 15, szombat 17 óra;
- **minden hónap első péntekén** – férfiak gyalogos zarándoklata – indulás 17 óra, Kiskunfélegyháza, Ótemplom. Érkezés kb. 20 óra, pálosszentkúti kegyhely;
- **minden hónap első péntekén** – 20 óra és 5 óra között – engesztelés Magyarországéért; szentmisével, szentségimádással egybekötött virrasztás;
- **Mária-ünnepeken** – nők gyalogos zarándoklata;
- **májustól októberig** – minden hónap 13-án 8 és 11 óra között fatimai engesztelés.

A pálosszentkúti zarándokház a vírus-helyzettől függően fogad látogatókat. A további részletekről a palosszentkut.hu és

[facebook.com/Palosszentkut](https://www.facebook.com/Palosszentkut) oldalakon, vagy a +36 20 8233 838 telefonon érdeklődhet.

.....

PÉCS

Pálos (Szent Imre) templom

- SZENTMISÉK – vasárnap: 9, 11 és 18 óra, hétköznap: 7:30 és 18 óra;
- **a szentmise előtt** 17.20-kor rózsafüzér;
- **csütörtökönként** – szentségimádás a 18 órai szentmise után;
- **minden hónap utolsó csütörtöke** – 18 óra: SERRA szentmise – a papi és szerzetesi hivatásokért;

Lyceum-templom

- **Lyceum templom** – a földrengés okozta károk miatt zárva, a szentmisék átmenetileg szünetelnek; az urnatemető kedd délután 14.30 és 17.30 között látogatható.

A Lyceum templom (7621 Pécs, Király u. 44/a.) kriptájában található urnatemetőben 1, 2, 3, és 4 személyes urnafülkék válthatók 25 évre. Érdeklődni munkanapokon 8.00 és 16.00 óra között a 72/515-425-ös telefonszámon lehet.

HARGITA-FÜRDŐ

Szent István-templom

- SZENTMISÉK – vasárnap: 9.30-kor; hétköznap: 18 óra
- **minden szentmise előtt** rózsafüzér;

További információ a hargitafürdői rendezés életéről: www.taborhegy.ro, illetve a *Hargitafürdői élet* című Facebook-oldalon.

.....

PÉCS, JAKAB-HEGY

- **július 25.** – 12.30: Jakab-hegyi búcsú, ünnepi szentmise

.....

BUDAPEST, BUDASZENTLŐRINC

- **augusztus 8.** – 18 óra: Szent Lőrinc tiszteletére ünnepi szentmise

.....

KESZTÖLC – KLASTROMPUSZTA

- **szeptember 19.** – 12 óra: ünnepi szentmise a Szent Kereszt felmagasztalása tiszteletére.

a
fehér
barát

A MAGYAR PÁLOS REND HIVATALOS LAPJA

BUDAPEST- MÁRIA- NOSZTRA

- **október 8-10.** – Pálos70 teljesítménytúra és zárandoklat

A további programokról és az esetleges változásokról a rend honlapján (palosrend.hu) s a templomok hirdetéseiből értesülhetnek.

• • •

Pálos hangok

Ordo sanctorum militum

A remeték fohászja

*énekelt versek pálosokról, pálosoktól
gregorián énekek és többszólamú kanciók
középkori pálos forrásokból*

Könyv és 2 CD

Online
kapható az
animakonyv.hu
honlapon!

Magyar Pálos Rend

[...]
Ének hallik távol
völgyek hajlatából,
alkonyati zsolozsma:
holott csak a szálló
kikeleti szellő
fönn a lombot zúgatja.
Mégis mintha halkan virradati
dallam
szállna: AVE MARIA...

Romok földbe mállnak,
emelik a fákat
tovaszálló felhőkig.
Lenn, avarba hullva,
feledésbe múlva
templom fala rejtőzik...
Szunnyad a homályos
föld alatti város
büszke Budaszentlőrinc.

Szepesi Attila: Budaszentlőrinc • részlet

Felelős kiadó: *Puskás Antal* OSPPE tartományfőnök
Kiadó: *Magyar Pálós Rend*
Szerkesztőbizottság: *Kovács Adrienn, Sarbak Gábor,*
Sudár Annamária és dr. Szentirmay Tamás
Grafika, tipográfia: *Török Máté*
Borítókép: *Prédikálószek, Pilis*
(fotó: *Török Máté*)
ISSN: 2062-1094